Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Rotterdam en Lansingerland beter bereikbaar

A16 Rotterdam

Opbrengst participatie inpassing

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Inhoud

A16 Rotterdam 3
Opbrengst participatie omwonenden 3
Voorgeschiedenis 4
Vanaf het Standpunt 4
Opbrengst participatie 4
Planning A16 Rotterdam 4
Meer informatie 4

Gehonoreerde wensen 5
Deelgebied West 5
Deelgebied Midden 7
Deelgebied Lage Bergse Bos 9
Deelgebied Terbregseveld 12

Deels gehonoreerde wensen 14
Deelgebied West 14
Deelgebied Midden 15
Deelgebied Lage Bergse Bos 17
Deelgebied Terbregseveld 19

Niet gehonoreerde wensen 22
Deelgebied Midden 22
Deelgebied Lage Bergse Bos 23
Deelgebied Terbregseveld 24

Meer informatie 25

A16 Rotterdam

Opbrengst participatie inpassing

De A16 Rotterdam (voorheen A13/A16) verbindt via de noordoostrand van Rotterdam de A13 bij Rotterdam The Hague Airport met de A16 bij het Terbregseplein. In mei 2013 stelde minister Schultz van Haegen van Infrastructuur en Milieu met het Standpunt A13/A16 de uitgangspunten vast van de nieuwe rijksweg. Onder meer de ligging van het tracé, het aantal rijstroken en de aansluiting op lokale wegen. Aansluitend hebben Rijkswaterstaat en de betrokken regionale overheden (zoals de gemeenten Rotterdam en Lansingerland en Recreatieschap Rottemeren) met bewoners en bewonersorganisaties gesproken over de precieze inpassing en thema's zoals geluid, behoud van recreatieve routes en de herinrichting van gebieden in de directe omgeving van de toekomstige rijksweg. Dit document laat zien welke wensen en ideeën die naar voren zijn gebracht in 2014 en 2015 zijn gehonoreerd, welke niet of ten dele.

Binnen het project A16 Rotterdam werkt Rijkswaterstaat samen met

MRDH METROPOOLREGIO ROTTERDAM DEN HAAG VERVOERSAUTORITEIT

provincie ZUID HOLLAND

Gemeente Rotterdam

GEMEENTE Lansingerland

recreatieschap Rottemeren

Voorgeschiedenis

Bij het project A16 Rotterdam zijn omwonenden en andere belanghebbenden vanaf de start van de planvorming (2005) betrokken. Zo hebben in 2007 bewonersorganisaties deelgenomen aan consultatiebijeenkomsten voor de ontwikkeling van diverse varianten voor het tracé, de inpassing ervan en aansluiting van de rijksweg op het regionale en lokale wegennet. Hiervoor is in 2008 een Burgeradvieskring georganiseerd. De varianten zijn uitgewerkt in de Trajectnota/MER, die in 2009 voor inspraak ter visie is gelegd. Tussen 2009 en 2012 is een alternatief bestudeerd dat door omgevingspartijen was ingebracht, de zogenaamde Portway-variant. Deze variant bleek geen goed alternatief voor de geplande A16 Rotterdam.

Vanaf het Standpunt

Na de vaststelling van het Standpunt van de minister in mei 2013 is de planuitwerkingsfase gestart, waarin het Standpunt is uitgewerkt tot het Ontwerptracébesluit (OTB) A16 Rotterdam (september 2015). Daarnaast hebben regionale overheden een pakket van bovenwettelijke inpassings- en geluidmaatregelen samengesteld dat bekostigd wordt uit de regionale bijdrage van € 100 miljoen. In deze planuitwerkingsfase zijn vertegenwoordigers uit de omgeving gevraagd naar ideeën en inbreng binnen de kaders van het Standpunt. Dit is gebeurd tijdens zogenoemde gebiedstafels, die gezamenlijk door Rijkswaterstaat en de regiopartijen zijn georganiseerd. Die participatieaanpak met gebiedstafels is in lijn met de landelijke ontwikkelingen op het gebied van burgerparticipatie, zoals de aanbevelingen van de Commissie Elverding (Sneller & Beter) en de Code Maatschappelijke Participatie.

De participatie in de planuitwerkingsfase is beschreven in het Informatieboekje Gebiedstafels A13/A16 van Rijkswaterstaat, de (toenmalige) Stadsregio Rotterdam en de gemeenten Rotterdam en Lansingerland (december 2013). Het boekje is te vinden op ***www.a16rotterdam.nl.***

Naast de participatie via de gebiedstafels is bij het project A16 Rotterdam ook e-participatie toegepast via ***www.a16rotterdam.nl.*** Belanghebbenden konden via internet suggesties doen voor verschillende ontwerp- en inpassingsvraagstukken van Rijkswaterstaat en de regio. Hier is ruim 300 keer gebruik van gemaakt.

Opbrengst participatie

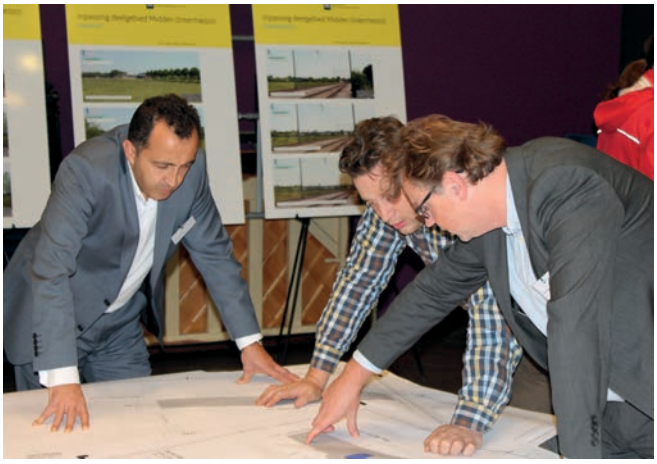
De participatie heeft veel nuttige, bruikbare suggesties opgeleverd. Dit is onder andere vastgelegd in verslagen per deelgebied (West, Midden, Lage Bergse Bos en Terbregseveld) die zijn gepubliceerd op ***www.a16rotterdam.nl***.

Bij het uitwerken van de inpassingsplannen en de uitwerking van de geluidmaatregelen is zorgvuldig gekeken hoe de opbrengst uit de participatie meegenomen kon worden. Deze adviezen zijn vanaf medio 2014 betrokken bij de diverse ontwerpproducten, zoals het Landschapsplan en de effectonderzoeken die deel uitmaken van het OTB en daarnaast de Afsprakenkaart. Ze hebben ook geleid tot afspraken in de Inpassingsovereenkomst A16 Rotterdam (afspraken tussen de minister en de regiopartijen) en het Regionaal Uitvoeringsprogramma (RUP) (afspraken tussen de regiopartijen onderling). Ook bij de uitwerking van het Tracébesluit A16 Rotterdam (2016) is de opbrengst van de participatie meegenomen.

De navolgende overzichten laten zien welke wensen en ideeën omwonenden hebben ingebracht inclusief een toelichting of ze wel, niet of gedeeltelijk zijn meegenomen in de plannen voor de ontwikkeling van de A16 Rotterdam en omliggende gebieden.

Meer informatie

Meer informatie over de A16 Rotterdam vindt u op ***www.a16rotterdam.nl.*** Heeft u een vraag? Stuur dan een e-mail naar ***a16rotterdam@rws.nl.*** U kunt ook gratis bellen met de Landelijke Informatielijn van Rijkswaterstaat: 0800-8002.

Planning A16 Rotterdam

2005	Startnotitie
2006	Variantennota
2009	Trajectnota/milieueffectrapport (MER)
2011	Bestuurlijk akkoord rijk en regio
2013	Standpunt minister
2015	Ontwerptracébesluit
2016	Tracébesluit
2018	Start realisatie
2023	A16 Rotterdam open voor verkeer

Gehonoreerde wensen

WEST

Nr.		Gehono-reerd door	Opgeno-men in	Wijze verwerking
	Wegennet en routes			
1	Maak de nieuwe ontsluiting van de Oude Bovendijk geschikt voor alle typen verkeer (ook landbouw- en zwaar vrachtverkeer) en veilig voor fieters door een scheiding tussen langzaam en overig verkeer.	RWS	TB	De verlegde Oude Bovendijk en de onderdoorgang ter hoogte van de N471 worden geschikt gemaakt voor alle verkeer. In de onderdoorgang van de N471 komt een scheiding tussen fiets- en autoverkeer. Voor (recreatief) fietsverkeer is het straks ook mogelijk om gebruik te maken van het polderpad.
	Ontwerp van de weg			
2	Zorg voor samenhang bij inpassing van de verbindingsboog A16 Rotterdam met de inrichting van de Driehoek (zicht, beleving landschap en lichthinder).	RWS	TB	Het dijklichaam onder de verbindingsboog wordt met gras ingezaaid. De aansluitende wegen en fietsroutes worden ingericht als polderwegen. Om lichthinder door auto's vanaf de verbindingsboog te voorkomen, worden lage grondwallen langs de weg aangebracht. Het verkeer op de verbindingsboog is voor bewoners in de Schiezone door deze grondwal nauwelijks zichtbaar. Bij de wegverlichting op de verbindingsboog wordt rekening gehouden met ongewenste uitstralingseffecten. Voor de Driehoek (het gebied tussen de A13, de verbindingsboog en straks de nieuwe rijksweg) zijn geen (her-) inrichtingsplannen.
	Wegennet en routes			
3	Voer aanpassingen door op de Landscheiding zodat deze in de nieuwe situatie goed ingericht is als ontsluiting voor de Oude Bovendijk.	RWS	TB	Het profiel van de Landscheidingsweg bij de onderdoor-gang van de N471 wordt geschikt gemaakt als route voor het (toekomstige) doorgaand verkeer (onderdoorgang Verlegde Bovendijk, onder de A16 Rotterdam door, tot aan de rotonde aan de zuidzijde van de rijksweg ter hoogte van de Landscheiding en de G.K. van Hogendorpweg).
	Perspectief vanuit de polder Schieveen			
4	Handhaaf bij de inpassing van de weg langs de Schieveensedijk de huidige landschappelijk inrichting van de Schie-veensedijk. Om dit te bereiken dient er een landschappelijke afscherming te komen tussen de A13 in de richting van Delft en de vernieuwde Schieveensedijk.	RWS	TB	De Schieveensedijk wordt ingericht als karakteristieke polderweg met aan weerszijden een watergang en wilgen-bomen. Ook zal de bestaande beplanting tussen de A13 en de Schieveensedijk worden versterkt, zodat het zicht vanuit de polder Schieveen op de A13 wordt beperkt.

5	Zorg voor inpassing van de verbindingsboog A16 Rotterdam. Het verkeer moet zodanig afgeschermd zijn dat het op de verbindingsboog vanuit de Schiezone niet wordt gezien (er is geen verstrooiing van licht), het geluid wordt beperkt en bij het bepalen van de verkanting van de weg ook het belang van de bewoners in de Schiezone wordt betrokken. Ook is een groene aankleding door bomen/struikwas en lijnbeplanting langs het talud van de weg wenselijk.	RWS	TB	Om strooilicht vanaf de verbindingsboog te voorkomen, worden lage grondwallen langs de weg aangebracht. Bij de wegverlichting wordt rekening gehouden met ongewenste uitstralingseffecten (vanwege bewoners in de Schiezone en door luchtverkeer). Er wordt geluidarm asfalt (2-laags ZOAB-fijn) toegepast. Ook om de verstoring voor vogels en recreanten te beperken.
	Perspectief vanaf de weg			
6	Beperk het zicht vanaf de weg op het vliegveld om te voorkomen dat automobilisten worden afgeleid of opgeschrikt.	RWS	TB	De bestaande beplanting tussen de luchthaven en het fietspad blijft gehandhaafd.
	Perspectief vanaf het fietspad, parallel aan de start- en landingsbaan Rotterdam The Hague Airport			
7	Inpassing fietspad: borg dat het onmogelijk wordt dat bij een ongeval met een auto of vrachtwagen deze op het fietspad kan komen (fysieke barrière).	RWS	TB	Naast de rijksweg komt een obstakelvrije zone en een bermsloot te liggen. Dit vormt een fysieke barrière van circa 20 meter tussen het fietspad en de rijksweg.
8	Leg het fietspad zo aan dat fietsers elkaar op de fiets kunnen blijven verstaan.	RWS	TB	De afstand tussen de rijksweg en het fietspad is relatief groot (meer dan 20 meter). Daarnaast wordt op de rijksweg ter plaatse geluidarm asfalt toegepast, in de vorm van 2-laags ZOAB-fijn. Hiermee is het aannemelijk dat fietsers elkaar kunnen blijven verstaan.
9	Voorkom verblinding van fietsers door afschermende maatregelen of een verschil in hoogte tussen het fietspad en de rijbaan. Voorkomen moet worden dat het fietspad geen visuele aansluiting meer heeft met de rijweg in verband met de sociale veiligheid (met name als het donker is).	RWS	TB	Het fietspad aan de zuidzijde wordt verbreed en geschikt gemaakt voor 2 richtingen. Het fietspad wordt van de rijksweg gescheiden door een watergang met een natuurvriendelijke oever en hier en daar geaccentueerd met bomen. Er blijft uitzicht vanaf het fietspad op de rijksweg en vice versa. De afstand tussen de rijbanen van de rijksweg en het fietspad is straks zo groot dat voor verblinding van fietsers niet hoeft te worden gevreesd.
	Saldo Nul - geluid			
10	Ga bij het wegontwerp en de omliggende maatregelen uit van de individuele beleving van bewoners, zodat de situatie voor geen huishouden verslechtert.	RWS en regio	TB en RUP	Met het door de minister en de regiopartijen vastgestelde maatregelenpakket wordt straks op alle referentiepunten in het deelgebied West voldaan aan het Saldo Nul-principe. In de Inpassingsovereenkomst is onder meer bepaald dat over het hele tracé van de A16 Rotterdam (met uitzondering van de tunnel) 2-laags ZOAB-fijn wordt toegepast. Binnen de projectgrenzen wordt de A13 van 2-laags ZOAB voorzien.

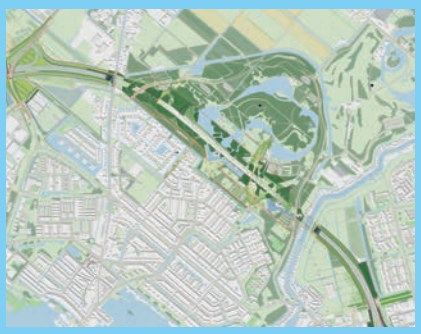
MIDDEN

Nr.		Gehono-reerd door	Opgeno-men in	Wijze verwerking
	Geluid, lucht en zicht			
11	Voorkom geluidlekken bij bijvoorbeeld de AVO-knoop of de overgang over de HSL en de Randstadrail.	RWS	TB en RUP	Dit aandachtspunt is meegenomen in het akoestisch onderzoek dat onderdeel uitmaakt van het Tracébesluit en de te treffen geluidmaatregelen.
12	Onderzoek hoe ook voor zicht aan Saldo Nul kan worden voldaan.	Regio	RUP	In de Afsprakenkaart is rekening gehouden met de zichtbaarheid van de rijksweg in het landschap. Onderzocht is hoe maatregelen van rijk en regio samen kunnen leiden tot Saldo Nul (lucht, geluid), met zorg voor de zichtbaarheid en inpassing. Daar waar mogelijk worden landschappelijke maatregelen getroffen om de weg aan het zicht te onttrekken of te verzachten. Zo zal de aansluiting met de N471 met hoge opgaande beplanting worden ingepast, zodat de aansluiting vanuit de omgeving niet zichtbaar is. Ook de inrichtingsplannen voor de Vlinderstrik door de regio leveren hieraan een bijdrage.
	Aansluiting Oude Bovendijk			
13	Onderzoek op welke locatie de verbinding de minste impact (ruimtegebruik, versnippering) heeft op de omgeving.	RWS	TB en RUP	Dit is gebeurd. Gebleken is dat het verleggen van Oude Bovendijk evenwijdig aan de rijksweg de minste impact op de Zuidpolder heeft. De polderstructuur wordt daardoor zo min mogelijk aangetast. Aan beide zijden van de parallelweg liggen watergangen met brede natuurvriendelijke oevers. Ook is in de Afsprakenkaart vastgelegd dat door de regio extra boomvakken worden aanplant in de Vlinderstrik West. Hierdoor wordt het uitzicht op de parallelweg en op de rijksweg voor bewoners aan de Rodenrijseweg en de Oude Bovendijk beperkt.
	Knooppunt N471/rijksweg A16 Rotterdam			
14	Geef aandacht aan de goede inpassing van de fietsroutes.	RWS	TB en RUP	In het Landschapsplan en de Afsprakenkaart is hier expliciet aandacht aan besteed.
15	Geef bij de inpassing aandacht aan het zicht op de overgang over de HSL en Randstadrail.	RWS	TB en RUP	De inpassing moet zorgen voor een rustig en overzichtelijk beeld, zowel vanuit omgeving als vanaf de rijksweg. Langs de noordzijde van de A16 loopt het geluidscherm over het viaduct vloeiend over in de grondwallen van het akoestisch landschap. Dit begint ten oosten van de infrabundel. In het Landschapsplan is de inpassing opgenomen. Daarnaast is het viaduct over de Randstadrail en HSL met 1,5 meter verlaagd ten opzichte van het wegontwerp in het Ontwerptracébesluit, zoals tussen de minister en regiopartijen is overeengekomen in de Inpassingsovereenkomst.

	De Vlinderstrik			
16	Scherm het hele natuur- en recreatiegebied (de Vlinderstrik) af voor geluid van en zicht op de weg.	RWS	TB en RUP	Tussen de passage HSL/Randstadrail en de Ankie Verbeek-Ohrlaan ligt de weg binnen het akoestisch landschap. Daarnaast worden vanuit de regionale plannen boomvakken aangelegd – parallel aan de rijksweg – in de Vlinderstrik West om het zicht vanuit de polder op de rijksweg verder te beperken. In de Vlinderstrik Oost (ten oosten van de N471) zal de regio met beplanting op diverse plekken ook het zicht op de rijksweg beperken.
17	Pas het plan voor de Vlinderstrik aan zodat er meer bomen en planten komen.	Regio	RUP	De Vlinderstrik kent een vastgesteld Inrichtingsplan, waarin bomencorridors bij de N471 zijn opgenomen. Daarnaast zullen in Vlinderstrik West vanuit regionale plannen bomenvakken worden aangelegd en zal ook een beplantingsplan worden gemaakt voor de Vlinderstrik Oost.
	Akoestisch landschap			
18	Laat de 'Vensterbank van Schiebroek' terugkomen.	Regio	Nadere uitwerking regio	Hiervoor zal een geschikte locatie worden gezocht in het Schiebroeksepark. De gemeente Rotterdam geeft verdere uitwerking aan de inrichting van het Schiebroeksepark.
19	Beperk het akoestisch landschap tot de noordzijde van de watergang.	RWS en regio	TB	Het akoestisch landschap ligt aan de noordzijde van de watergang. De watergangen rondom VOC en het volkstuinencomplex blijven intact.
20	Laat de invulling van het akoestisch landschap aansluiten op respectievelijk het park- en polderkarakter.	RWS en regio	TB en nadere opgave regio	Aan de noordzijde van de rijksweg bestaat het akoestisch landschap uit een geluidwal met een minimaal ruimtebeslag zodat zo veel mogelijk van het polderkarakter van de Vlinderstrik behouden blijft. Een nadere regionale uitwerking maakt onderdeel uit van de inrichting van Vlinderstrik Oost. Aan de zuidzijde is gekozen voor een breed akoestisch landschap met een parkachtig karakter.
21	Sluit de locatie van het recreaduct goed aan op het padennetwerk.	Regio	TB	De ligging van het recreaduct ligt straks vast in het Tracébesluit. Bij de bepaling van de ligging is uitvoerig aandacht besteed aan de (toekomstige) fietspadenstructuur. Het Landschapsplan behorend bij het Tracébesluit geeft een goed beeld van de uitwerking hiervan.
	Ontsluiting bedrijventerrein Schiebroek			
22	Sluit de ontsluiting van het bedrijventerrein niet aan op de Hazelaarweg.	RWS en regio	TB	Met name vanwege verkeersveiligheid is niet gekozen voor een directe aansluiting op de Hazelaarweg. De ontsluitingsweg gaat in de huidige plannen onder de Ankie Verbeek-Ohrlaan door en sluit dan met een boog aan op de kruising Ankie Verbeek-Ohrlaan - Hazelaarweg.
	Inpassing sportvelden VOC			
23	Spaar de terreinen van VOC volledig en pas ze goed in.	RWS	TB	Door het compacte ontwerp van de AVO-knoop worden de sportvelden gespaard. Verder wordt met de sportvelden rekening gehouden bij de inpassing van het akoestisch landschap en de Bergschenhoekseweg.

LAGE BERSGE BOS

Nr.		Gehono-reerd door	Opgeno-men in	Wijze verwerking
	Inrichting			
24	Maak een flauwe oversteek (langzaam verkeer) over de landtunnel aan de oostzijde van het recreatiegebied.	RWS en regio	TB en Schets-ontwerp	Deze flauwe oversteek is opgenomen in het schets-ontwerp van het Recreatieschap Rottemeren, rekening houdend met een half verdiepte tunnel met een ingepaste hoogte van circa 4 meter boven het maaiveld. Ook wordt bij het Tracébesluit rekening gehouden met de flauwe oversteek.
25	Benut met name het gebied ten noorden van de flauwe taluds die aan de oostzijde van het recreatiegebied aangebracht zullen worden met functionaliteiten zoals barbecue, horeca en recreatie.	Regio	TB	Deze wens is opgenomen in het schetsontwerp van het Recreatieschap Rottemeren.
26	Zorg voor een steile en smalle vormgeving van de taluds bij molenstompen en het water. Daardoor blijven water en molenstompen beter behouden en blijft zicht erop mogelijk.	RWS en regio	TB en Schets-ontwerp	In zowel het schetsontwerp van het Recreatieschap Rottemeren als ook in het Tracébesluit is deze wens meegenomen.
	Routes			
27	Behoud diverse (door gebiedstafels benoemde) bestaande fiets-, wandel- en ruiterpaden in het bosgebied.	RWS en regio	TB en Schets-ontwerp	De benoemde, bestaande paden zullen worden terug-gebracht na realisatie van de A16 Rotterdam. De ligging van de paden is opgenomen in zowel het Tracébesluit (bestaande, terug te brengen routes) als ook het schets-ontwerp (bestaande en nieuwe routes).
28	Zorg voor voldoende flauwe hellingen voor de hoofdroutes. Het gaat hier om zowel west-oostverplaatsingen als om een oversteek in de zuid-noordrichting (en vice versa).	Regio	TB en Schets-ontwerp	Uit de gebiedstafel is de wens gekomen om de landtunnel aan de oostzijde het makkelijkst oversteekbaar te maken door de aanleg van flauwe taluds. Over deze taluds loopt de LV-hoofdroute in noord-zuidrichting (en vice ver-sa). De suggesties voor de parallelroutes zijn eveneens overgenomen en vastgelegd in het schetsontwerp van het Recreatieschap Rottemeren. Bestaande LV-routes die worden teruggebracht na realisatie van de A16 Rotterdam zijn opgenomen in het Landschapsplan behorend bij het Tracébesluit.
29	Maak gebruik van de dalende helling van de tunnelbak om de fietsverbinding aan te leggen (lager stijgingspercentage).	RWS en regio	TB en Schets-ontwerp	Naar aanleiding van deze suggesties zijn eerder gepro-jecteerde fietsroutes in het schetsontwerp oostwaarts verschoven, zodat deze over de dalende helling van het talud lopen.
30	Maak bij het smalle talud een wandelover-steek (met bijvoorbeeld een trap) over het tunneldak (van noord naar zuid). Een trap naar het uitzichtpunt is hierbij een optie.	Regio	Schets-ontwerp	Daar waar de taluds het smalst zijn worden in het schets-ontwerp van het Recreatieschap Rottemeren op enkele plaatsen oversteken voorzien. In de uitwerking van schets naar definitief ontwerp zal verdere detaillering worden aangebracht.

	Karakter bosgebied, beplanting en open ruimten			
31	Behoud ter hoogte van de woonwijken Duyvestein 1, 2 en 3 de groenstrook tot aan het wandel-, ruiter- en fietspad.	RWS en regio	TB en Schets-ontwerp	De groenstrook blijft behouden. De zone is niet nodig voor de aanleg van de weg, compensatie of andere doeleinden. Daarmee is het handhaven van het bestaande groen gegarandeerd.
32	De bestaande wandelroute in het bos, bestaande uit wandelbruggetjes en eilandjes, verdwijnt deels onder het tracé. Laat die elders terugkomen in het gebied.	Regio	Schets-ontwerp	De structuur van de eilandjes zal veranderen, maar een wandelroute blijft bestaan. Het Recreatieschap Rottemeren draagt zorg voor een nieuwe wandelroute met wandelbruggetjes.
33	Huur vakkennis in voor beplanting van de taluds.	Regio	Beplan-tingsplan (nog op te stellen)	Voor het beplantingsplan zullen Rijkswaterstaat en het Recreatieschap Rottemeren naast de eigen vakkennis ook gebruikmaken van de kennis bij ROTTA. Op die manier wordt zorg gedragen voor een goede beplanting die ook ecologisch waardevol is.
34	Het Lage Bergse Bos moet geen park worden. Laat (waar mogelijk) het bos staan en handhaaf bestaand water. Behoud het karakter van een bos.	Regio	Schets-ontwerp	Het Lage Bergse Bos zal geen park worden, maar een recreatiegebied met een gecomineerde uitstraling van park en bos, met een uitgebreid aanbod aan recreatie-mogelijkheden. Daarbij spelen de waterpartijen ook een rol. Het bestaande water zal zo goed mogelijk worden behouden. Daar waar water moet verdwijnen vanwege de aanleg van de A16 Rotterdam, zal het water worden gecompenseerd in hetzelfde peilgebied.
	Water en molenrestanten			
35	Verbind het water aan de noordzijde van de tunnelbak met elkaar.	RWS en regio	TB en Schets-ontwerp	Aan de noordzijde van het tunneltracé zullen geen afzonderlijke waterpartijen ontstaan.
36	Behoud een doorgaande route voor kanovaren en roeien aan de noordzijde van de landtunnel. Zorg ervoor dat er helemaal rond gevaren kan worden.	Regio	Schets-ontwerp	De kanoroute blijft gehandhaafd, zoals opgenomen in het schetsontwerp.
37	Zorg dat het water nabij de molenstompen behouden blijft en eventueel uitgebreid kan worden. Dit wordt een belangrijke plek in het bosgebied.	RWS en regio	TB en Schets-ontwerp	De waarde van de molenstompen G2 en G4 wordt onderschreven. De molenstompen zijn monumentaal beschermd. De G4, midden in het recreatiegebied, wordt als landmark gehandhaafd. De waterpartij rond de G4 wordt vergroot en bij de molen G2 kan een waterpartij langs worden gerealiseerd om de zichtbaarheid op de molen te versterken. De wens rond de molenstomp nabij de Rotte (G2) is om deze te renoveren. Hier bestaan echter nog geen plannen voor.
38	Geef het water meer functies. Doe meer met het aanwezige water in de vorm van bijvoorbeeld zwemmen, varen en een strandje.	Regio	Schets-ontwerp	Het Recreatieschap Rottemeren zal nadere uitwerking geven aan het uitbreiden van de waterfuncties. Zo zijn er bijvoorbeeld contacten met sportvissers. Verdere uitwerking vindt plaats bij het maken van het definitief ontwerp.
	Locaties, functies en voorzieningen			
39	Zorg dat het gebied ten noorden van de landtunnel bereikbaar is voor autoverkeer vanuit de regio.	Regio	TB en Schets-ontwerp	De autobereikbaarheid van het gebied ten noorden van de landtunnel blijft gehandhaafd. Zo behoudt de Rottebandreef zijn huidige functie.
40	Maak een speelvoorziening voor jonge kinderen, met zitgelegenheid, bereikbaar vanuit de wijk.	Regio	Schets-ontwerp	In het schetsontwerp zijn diverse speelvoorzieningen voor kinderen opgenomen, ook direct aangrenzend aan de woonwijk.
41	Zoek een nieuwe locatie met voorzieningen voor barbecue aan de noordzijde van de landtunnel. Denk daarbij om voldoende zit- en ligruimte. Zorg daar voor voldoende toiletten en vuilcontainers.	Regio	Schets-ontwerp	Het Recreatieschap Rottemeren zal de huidige barbecue-locatie verplaatsen naar de noordzijde van het tunnel-tracé. Deze locatie zal zowel voor langzaam verkeer als voor autoverkeer bereikbaar zijn. Bij de verdere uitwerking van het schetsontwerp (naar een definitief ontwerp) zal aandacht worden besteed aan alle benodigde faciliteiten.

42	Zorg voor de gewenste recreatiethema's aan de zuidzijde van de landtunnel: gezin, jong en oud, spelen. Aan de noordzijde van de landtunnel zijn dat: functies met een regionale aantrekkingskracht.	Regio	Schets-ontwerp	De wens is overgenomen in het schetsontwerp van het Recreatieschap Rottemeren en opgenomen in de kaart met wenselijke typen functionaliteiten en recreatie-mogelijkheden. De wensen passen in de ambitie van het recreatieschap om het gebied zowel een regionale als bovenregionale aantrekkingskracht te geven. Een verdere uitwerking vindt plaats in het definitief ontwerp.
	Type voorzieningen			
43	Behoud de bestaande restaurants.	Regio	Schets-ontwerp	De bestaande restaurants blijven behouden. Daarnaast wordt gekeken naar het versterken van de recreatieve functies rondom de locaties.
44	Betrek de vissers bij een eventuele nieuwe inrichting van een officiële plek voor vissers.	Regio	Overleg-traject	Het Recreatieschap Rottemeren is al in overleg met de vissersvereniging over mogelijkheden voor sportvissers.
	Overige aanbevelingen			
45	Houd rekening met de benodigde kwaliteit van de grond op het tunneldak, de grond van de taluds en de drainage van de taluds voor de beplanting.	RWS	TB	Het Recreatieschap Rottemeren heeft eisen over de kwaliteit (zoals de vruchtbaarheid) van de gronden, bewatering en drainage doorgegeven aan Rijkswaterstaat. Deze eisen zullen meegegeven worden aan de aannemer.
46	Voor de aan- en afvoerroute om de weg en taluds aan te leggen: houd de rijstrook (voor aanleg van de weg en taluds) bij Duivesteijn 1, 2 en 3 zo smal mogelijk (dus 1 rijbaan in plaats van 2). Het doel hiervan is om de bestaande begroeiing langs Duivesteijn 1, 2 en 3 zo veel mogelijk te behouden.	RWS	TB/Reali-satiefase	Bij de uitwerking van de plannen is het doel de begroeiing langs Duivesteijn 1, 2 en 3 zo veel mogelijk te behouden. In het Landschapsplan van september 2015 blijft van de bestaande beplanting tussen Duivesteijn en de tunnel een strook met een breedte van 50 tot 70 meter bestaan. Door het verlagen van de tunnel is het mogelijk een groter deel van bestaande beplanting te handhaven. In tegen-stelling tot de plankaart bij het Ontwerptracébesluit blijft het gebied waar de bestaande beplanting behouden kan blijven buiten de grenzen van het Tracébesluit.
	Tijdens aanlegfase			
47	Tijdens de bouwfase moet het bos goed bereikbaar zijn.	RWS	Realisatie-fase	Deze wens wordt meegegeven aan de aannemer. Onder andere zal de bereikbaarheid worden geborgd door de bouwzone op verschillende plekken oversteek-baar te maken (noord-zuid en vice versa) en door de langzaam-verkeerroutes parallel aan de bouwzone te behouden. Verder zullen de Bosweg en de Rottebandreef open blijven voor autoverkeer.
48	Behoud de 2 noord-zuidverbindingen voor autoverkeer tijdens de bouwfase (dit zijn de verbindingen bij de Rottebandreef en de Bosweg).	RWS	Realisatie-fase	Deze 2 verbindingen zullen ook tijdens de realisatiefase behouden blijven.
49	Behoud minimaal 2 noord-zuidfiets-verbindingen tijdens de bouwfase.	RWS	TB/Reali-satiefase	Tijdens de bouwfase zullen 2 à 3 langzaam-verkeer-verbindingen over de bouwzone heen worden gerealiseerd. Dit om de toegankelijkheid van het gebied te borgen.

TERBREGSEVELD

Nr.		Gehono-reerd door	Opgeno-men in	Wijze verwerking
	Inrichting Terbregsveld			
50	Plaats de tunnelmond dusdanig naar het zuiden dat de 2e kwelsloot behouden blijft.	RWS	TB	De tunnelmond is in het Tracébesluit zodanig verschoven dat de 2e kwelsloot van het Rottelint behouden blijft. Dit is door de minister en de regio overeengekomen in de Inpassingsovereenkomst.
51	Behoud het bestaande groen.	Regio	Nadere uitwerking regio	De gemeente Rotterdam zal een visie voor het gebied opstellen. De uitgangspunten van de visie zal zijn dat bestaand groen zo veel mogelijk wordt gehandhaafd. Groen dat zal moeten wijken voor de aanleg van de rijksweg wordt gecompenseerd.
52	Creëer geen extra stilstaand water waar overlast door muggen wordt veroorzaakt.	RWS en regio	TB en nadere uitwerking regio	Er zal geen sprake zijn van extra stilstaand water. Het water dat aan weerszijden van het A16 Rotterdam-tracé door het Terbregseveld wordt gerealiseerd zal geen stilstaand water zijn.
53	Behoud het bestaande groen aan de Ommoord-zijde met vogels, riet en wilgen.	Regio	Nadere uitwerking regio	De gemeente Rotterdam zal een visie voor het gebied opstellen. De uitgangspunten van de visie zal zijn dat bestaand groen zo veel mogelijk wordt gehandhaafd. Groen dat zal moeten wijken voor de aanleg van de rijksweg wordt gecompenseerd.
54	Voor het weidegebied aan de Ommoord-zijde adviseert de gebiedstafel: bloeiende planten en rondom struiken die vogels aantrekken.	Regio	Nadere uitwerking regio	Deze wens is opgenomen in de gemeentelijke uitgangs-punten voor de inrichting van het Terbregseveld.
55	Toegankelijkheid: leg een struinpad door het gebied heen en maak een aantal toegangen, aan de Ommoord-zijde en Terbregge-zijde.	Regio	Nadere uitwerking regio	De toegankelijkheid van het Terbregseveld wordt vergroot, zoals opgenomen in de uitgangspunten van de gemeente Rotterdam.
56	Zorg dat de Rotte met het Terbregseveld verbonden is (vanuit de inrichting: zorg voor een eenheid).	RWS en Regio	TB en nadere uitwerking regio	Door een groene inpassing van de weg en de vormgeving van daaraan gerelateerde elementen tussen de Rotte en de tunnelmond wordt de wenselijke eenheid bereikt. Verder wordt het historische Rottelint behouden door de tunnelmond ten zuiden van de 2e, meest zuidelijke kwelsloot te realiseren.
57	Inrichtingssuggesties voor de Terbegge-zijde: open plekken met bosschages en bomen tegen de heuvel.	Regio	TB en nadere uitwerking regio	Deze wens is opgenomen in zowel de gemeentelijke uitgangspunten als in het Tracébesluit.
58	Snijd met het fietspad dat vanaf Terbregge komt niet percelen van eigenaren. Dit kan worden voorkomen door het pad er langs, bijvoorbeeld over het grondlichaam van de waterkerende wal.	RWS en regio	TB en nadere uitwerking regio	Voor het fietspad dat ten westen van het tracé komt te liggen zullen geen extra gronden aangekocht hoeven te worden. Het fietspad kan gerealiseerd worden binnen de Tracébesluit-grenzen en zal worden gecombineerd met een onderhoudspad.

	Waterkerende wal en variatie inrichting Terbregseveld			
59	Benut waterkerende wanden en wallen optimaal voor landschappelijke inpassing en om hinder te beperken. Denk hierbij ook aan de mogelijkheid om luifels aan weerskanten van de wanden te plaatsen voor een optimale geluidreductie.	RWS	TB	De waterkerende wanden aan weerszijden van het wegtracé zullen groen worden ingepast met groen ingezaaide grondwallen. Daarnaast is onderzocht hoe geluidschermen zo kunnen worden gerealiseerd dat de zichtbaarheid van het wegtracé afneemt. Ook de beplanting en de bomen rond het tracé dragen bij aan het verminderen van de zichtbaarheid van de weg.
	Overige aandachtspunten			
60	Denk van te voren na over eenduidigheid in beheer.	RWS en regio	Realisatie-fase	Rijkswaterstaat en de gemeente Rotterdam zijn met elkaar in overleg over het beheer van verschillende gebieden. Afspraken hierover worden vastgelegd in een of meerdere overeenkomsten.
61	Kies voor een afscherming van de weg die het meest geluidwerend effect heeft.	RWS	TB en RUP	Rijkswaterstaat en de regio hebben samen onderzoek gedaan naar geluidwerende maatregelen. Naast de wettelijk vereiste maatregelen is daarbij ook gekeken naar bovenwettelijke maatregelen (Saldo Nul). De plaatsing van de schermen qua afstand tot de weg, de hoek waarin ze geplaatst worden en de vormgeving zijn allemaal aspecten om het geluidwerend vermogen te optimaliseren.

Deels gehonoreerde wensen

WEST

Nr.		Deels gehono-reerd door	Mee-genomen in	Wat is wel of niet verwerkt
	Perspectief vanuit de polder			
1	Zorg voor een groen aangekleed geluidscherm voor de zone bij de Oude Bovendijk voor het minimaliseren van de hinder bij bestaande bebouwing. Bij inpassing tussen de Oude Bovendijk en de N471 wordt een aarden wal voor afscherming geadviseerd.	RWS	TB	Ter hoogte van de Oude Bovendijk wordt een 2-zijdig begroeid geluidscherm met een transparante top geplaatst.
2	Zorg voor inpassing van het tracé ter hoogte van Rotterdam The Hague Airport. Het gaat om de afscherming van de A16 Rotterdam kijkend vanuit de polder Schieveen vanwege de beleving in de polder (geen licht van verkeer, geen zichtbare wegverlichting en weg te horen).	RWS en regio	TB en nadere uitwerking regio	Ter hoogte van de huidige Doenkade komen in de regionale plannen (Afsprakenkaart) op de percelen aan de noordkant van de A16 Rotterdam percelen met bomen (met beperkte hoogte) en struikgewas. De bestaande waterlopen om deze percelen worden verbreed en voorzien van natuurvriendelijke oevers. De wegverlichting zal worden afgestemd op de aansluitende polder en op het luchtverkeer. Ook wordt op dit deel van de rijksweg geluidarm asfalt (2-laags ZOAB-fijn) toegepast.
	Perspectief vanaf de weg			
3	Hou er rekening mee dat de automobilist slechts een korte periode langs de polder rijdt en er aandacht nodig is voor het uitvoegen ter plaatse. Het zicht op de polder is dan ook ondergeschikt aan de noodzaak om een goede afscherming van de weg vanwege strooilicht en geluid vanuit de polder bezien.	RWS	TB	Het wegbeeld voor de automobilist is vrij open, met brede obstakelvrije bermen, watergangen met brede natuurvriendelijke oevers en daarachter percelen met (lage) bomen en struweel. Tussen deze percelen is voor de automobilist af en toe zicht vanaf de rijksweg op de polder.

MIDDEN

Nr.		Deels gehono-reerd door	Mee-genomen in	Wat is wel of niet verwerkt
	Geluid, lucht en zicht			
4	Plaats geluidwering aan weerszijden langs het gehele tracé.	RWS	TB en RUP	Rijkswaterstaat en de regio hebben samen onderzoek gedaan naar geluidwerende maatregelen. Naast de wettelijk vereiste maatregelen is daarbij ook gekeken naar bovenwettelijke maatregelen (Saldo Nul). Op het hele tracé van de A16 Rotterdam (met uitzondering van de tunnel) wordt 2-laags ZOAB-fijn toegepast, waardoor niet overal geluidschermen nodig zijn.
	Aansluiting Oude Bovendijk			
5	Onderzoek de mogelijkheid om de Oude Bovendijk met een tunnel of brug rechtdoor te trekken, hiermee wordt aantasting van de Vlinderstrik voorkomen.	RWS	TB	Dit is gebeurd. Het is een nadrukkelijke wens van bewoners aan de Oude Bovendijk, Rodenrijseweg en de Hofweg om een volwaardige (voor alle verkeer geschikt, waaronder landbouw- en zwaar verkeer) aansluiting op de doorgaande weg terug te krijgen. Hieraan moet de oplossing voldoen. Een tunnel of brug ter hoogte van de Oude Bovendijk die voor alle verkeer geschikt is, vraagt veel ruimte. Deze ruimte is er - zeker aan de kant van de luchthaven en de wielerbaan - niet. Bovendien is de ruimtelijke impact van een tunnel of brug groot. Daarom zijn deze alternatieven ter hoogte van de Oude Bovendijk afgevallen en is gekozen om de Oude Bovendijk te verleggen richting de kruising met de N471 met een onderdoorgang die de Oude Bovendijk aansluit op de Landscheiding en de G.K. van Hogendorpweg. De locatie van de tunnel is zodanig gekozen dat fietsers en voetgangers doorzicht hebben, wat de sociale veiligheid ten goede komt en waardoor fietsers geen steile hellingen hoeven te trotseren.
	Inpassing / ontsluiting wielerbaan			
6	Pas de omgeving van de wielerbaan van Ahoy aan de nieuwe situatie aan, door een integraal ontwerp te maken van de omgeving. Houd daarbij rekening met de diverse aanwezige functies. Let daarbij op de volgende aandachtspunten: - het verleggen van de Landscheiding naar de vliegveldzijde; - de aanleg van een robuuste groenstrook met geluidwerende maatregelen tussen de A16 Rotterdam en de wielerbaan; - het onderzoeken van de mogelijkheid om reststukken en een groenstrook aan de wielerbaan toe te voegen voor verbreding van de off road fietsmogelijkheden.	Regio	Nadere uitwerking regio	Deze inrichtingswens is op haalbaarheid getoetst. Het fietspad langs de luchthaven wordt in de regionale plannen (Afsprakenkaart) doorgetrokken via een tracé ten zuiden van de wielerbaan. Het groen tussen de rijksweg en de Landscheiding wordt versterkt, waardoor de rijksweg vanaf de wielerbaan minder zichtbaar wordt. Verder wordt vanwege Saldo Nul ter plaatse uitgegaan van geluidarm asfalt (2-laags ZOAB-fijn). De herinrichting van het terrein wordt verder uitgewerkt door de gemeente Rotterdam in overleg met Wielerbaan Ahoy.

	Akoestisch landschap			
7	Plaats het fietspad niet op de wal maar op maaiveld.	RWS en regio	TB en nadere uitwerking regio	Oostelijk van het viaduct over de Randstadrail en HSL blijft het fietspad tot aan de AVO-aansluiting op hoog niveau liggen, op de zuidelijke grondwal van het akoestisch landschap. Wel zijn er – nabij de aansluiting met het recreaduct - aansluitingen naar de Bergschenhoekseweg, die op maaiveld ligt en ook toegankelijk is voor fietsverkeer.
	Ontsluiting Wildersekade			
8	Zoek naar een goede oplossing voor de ontsluiting van het bedrijventerrein Schiebroek, de Wildersekade en Wilderszijde aan de noordkant van de A16 Rotterdam/N209 richting de Ankie Verbeek-Ohrlaan.	RWS en regio	TB	Het bedrijventerrein Schiebroek wordt ontsloten met een nieuwe ontsluitingsweg, die ten zuiden van de rijksweg loopt. Vanuit de gebiedstafel is de wens geuit om de ontsluiting ten noorden van de A13/A16 te realiseren. Voor de ontsluiting van de bedrijven aan de Wildersekade zijn de gemeenten Rotterdam en Lansingerland in gesprek gegaan met betrokkenen om de huidige ontsluiting te optimaliseren. Ook is er naar aanleiding van een motie van de Rotterdamse raad het voornemen om de verbinding van de Wildersekade en de Schiebroekseweg met de huidige Bergschenhoekseweg te verbeteren.
9	Onderzoek het alternatief en de verschillende varianten van de bewoners van de Wildersekade en neem deze denkrichting over als die beter is.	Regio	TB en besluit-vorming regio	Deze varianten zijn bestudeerd door de gemeente Rotterdam. Uit het onderzoek is gebleken dat aan de noordzijde geen ontsluiting valt te maken die voldoet aan de criteria zoals gesteld door de wegbeheerders. Het college van B&W heeft inmiddels besloten dat er geen aanleiding is voor extra onderzoek en dat de ontsluiting aan de zuidzijde van rijksweg zal worden gerealiseerd.
	Inpassing volkstuinen			
10	Spaar de volkstuinen zo veel mogelijk en compenseer ze bij aantasting volledig en aaneengesloten. Zorg voor een goede inpassing en ontsluiting.	RWSen regio	TB en afweging regio	De knoop met de Ankie Verbeek-Ohrlaan wordt zo compact mogelijk gemaakt. Maar omdat ook de ontsluiting voor het bedrijventerrein moest worden verlegd, is er toch een inbreuk op het volkstuinencomplex. Deze is met inpassingsmaatregelen zo veel mogelijk beperkt, waardoor enkele tuinen worden gespaard. Rijkswaterstaat en de gemeente Rotterdam maken afspraken met ATV Terbregge en de Rotterdamse Bond van Volkstuinders over schadeloosstelling van de verblijfstuinders van wie tuin en huisje momenteel op de grond staan die nodig is voor uitvoering van het Tracébesluit A16 Rotterdam. Ook worden afspraken gemaakt over de reconstructie van het volkstuinencomplex.
	Algemene suggesties			
11	Pas reflectiestrips aan in plaats van wegverlichting.	RWS	Realisatie-fase	Eisen die aan de verlichting van de rijksweg worden gesteld, worden uitgewerkt in het kader van de voorbereiding van de aanbesteding van de rijksweg. De uitwerking geschiedt door de aannemer.

LAGE BERSGE BOS

Nr.		Deels gehono-reerd door	Mee-genomen in	Wat is wel of niet verwerkt
	Routes			
12	Houd wandel- en fietspaden gescheiden in verband met de veiligheid voor voetgangers.	Regio	Schets-ontwerp	Voor de meeste paden zal een helder onderscheid kunnen worden gemaakt of deze voor wandelaars of fietsers bestemd zijn. Echter, er zullen ook paden zijn die door beide type gebruikers, evenals ruiters, gebruikt zullen worden. Het definitief ontwerp van het Recreatieschap Rottemeren zal hier duidelijkheid in geven.
13	Leg het fietspad niet op de tunnelbak, maar in het talud (aan de kant van Hillegersberg). Een klein deel van het fietspad op de tunnelbak als uitzichtpunt is een optie.	RWS en regio	TB en Schets-ontwerp	Fietsroutes zullen zowel over als langs het tunneltracé worden aangelegd. De routes langs het tracé zullen deels in en deels naast de taluds worden gerealiseerd. De exacte ligging van de routes wordt door het Recreatieschap Rottemeren in overleg met de betrokken belanghebbenden bepaald en opgenomen in het definitief ontwerp.
	Water en molenrestanten			
14	Herstel de bestaande wandelroute met eilandjes (verleg die in noordelijke richting). Maak een spannend wandelpad door het water (nu de zeven bruggetjes) dat toegankelijk is voor wandelwagens. Wens is om dit pad te laten eindigen bij de G4-molenstomp.	Regio	Schets-ontwerp	Een nieuwe wandelroute met eilandjes zal worden gerealiseerd. Daarbij zal rekening worden gehouden met de toegankelijkheid daarvan voor verschillende soorten gebruikers. Een uitwerking hiervan zal plaatsvinden bij het opstellen van het definitieve ontwerp door het Recreatieschap Rottemeren. Daarbij zal onder meer worden bekeken of de wandelroute aangesloten kan worden op het pad dat naar de G4-molenstomp leidt.
	Locaties, functies en voorzieningen			
15	Zorg dat het restaurant aan de noordzijde van de tunnelbak een duidelijke relatie heeft met het water en maak gebruik van bootjes mogelijk.	Regio	Schets-ontwerp	Er zal gekeken worden naar het versterken van de water gerelateerde recreatiefuncties in het gebied, ook bij het restaurant. De exploitant van het restaurant is hierbij initiatiefnemer. De exploitant heeft inmiddels 2 fluisterbootjes voor vaart- en picknickuitjes aangeschaft die door de vijver in het park kunnen varen.
16	Geef het water meer functies. Doe meer met het aanwezige water in de vorm van bijvoorbeeld zwemmen, varen en een strandje.	Regio	Schets-ontwerp	Zwemmen en een strandje zijn geen optie vanwege de waterkwaliteit en beheerkosten. Er is bovendien al voldoende zwemwater in de Rottemeren. Eventuele overige waterfuncties zullen door het Recreatieschap Rottemeren worden afgewogen bij de nadere uitwerking naar een defintief ontwerp. Zo zijn er bijvoorbeeld contacten met sportvissers.

	Locaties, functies en voorzieningen			
17	Diverse suggesties zijn gedaan voor het behoud van huidige functionaliteiten en recreatiemogelijkheden, nieuwe functies en bereikbaarheid daarvan.	Regio	Schets-ontwerp	De exacte invulling van functionaliteiten en recreatiemogelijkheden zal plaatsvinden bij het opstellen van het defintitief ontwerp. Daarbij zal rekening worden gehouden met de ingebrachte wensen. Het is nog niet duidelijk of ze allemaal gehonoreerd zullen worden. Wel is helder dat in het huidige schetsontwerp speel-, wandel- en fietsfuncties worden voorzien. Het gebied blijft goed toegankelijk voor fietsers en wandelaars. De bestaande horeca wordt behouden en er wordt gekeken of er extra recreatiemogelijkheden aan te koppelen zijn, zoals bijvoorbeeld waterrecreatie.
	Overige aanbevelingen			
18	Onderzoek de mogelijkheden voor de ecologische verbindingen van het Lage Bergse Bos met enerzijds het Terbregseveld en het Kralingse Bos en anderzijds het Triangelpark en de Vlinderstik. Kan er in beide gevallen een (droge tunnel) komen voor de passage van kleine en grote dieren? Dit ter voorkoming van verdere versnippering door de aanleg van de A16 Rotterdam.	RWS en regio	TB en nadere uitwerking regio	Rijkswaterstaat zal bestaande ecologische verbindingen herstellen en nieuwe, wettelijk verplichte verbindingen realiseren. De regio heeft daarnaast plannen voor het uitbreiden van de ecologische verbindingenstructuur. Deze plannen zijn vooralsnog niet dusdanig uitgewerkt dat concreet ingegaan kan worden op deze wens.
19	Wens is om minimaal langs 1 fietsroute verlichting aan te brengen omdat de fietsroute veel gebruikt wordt door scholieren. Welke route dit zou moeten zijn dient verder uitgezocht te worden.	Regio	Schets-ontwerp	De gemeente Lansingerland zal een keuze maken over het verlichten van fietspaden. Nu is nog niet te zeggen of de wens wordt gehonoreerd.
	Tijdens aanlegfase			
20	Behoud minimaal 1 wandelverbinding tijdens de bouwfase (in ieder geval bij de Henriette Bosmanlaan).	RWS	TB/Reali-satiefase	Tijdens de bouwfase zullen 2 à 3 langzaam-verkeerverbindingen over de bouwzone heen worden gerealiseerd. Dit om de toegankelijkheid van het gebied te borgen. Het is niet te garanderen dat de verbinding bij de Henriette Bosmanlaan behouden blijft. Uitsluitsel volgt in de overlegfase tussen Rijkswaterstaat en de aannemer.
21	Buiten het bouwterrein om (het bouwterrein is 100 meter breed) dient het groen te blijven.	RWS	TB/Reali-satiefase	De grenzen van het Tracébesluit zijn ten opzichte van het Ontwerptracébesluit opgeschoven (meer van de woonbebouwing af). Omdat de tunnel nu half verdiept wordt aangelegd, is het ruimtebeslag minder groot. De Tracébesluit-begrenzing bepaalt ook de ruimte die de aannemer heeft voor de bouw van de tunnel. Daarbinnen is de benodigde zone afhankelijk van de aanlegwijze. Daar kan nu niets over gezegd worden. Wel is het zo dat de aannemer niet meer grond in beslag zal nemen dan nodig is voor het uitvoeren van het werk. In het Lage Bergse Bos is de bruikbaarheid van het gebied een aandachtspunt, waardoor veel aandacht besteed zal worden aan de breedte van bouwzones, bouwketen en opslag van materialen.
22	Voorkom bouwverkeer door de wijk.	RWS	Realisatie-fase	De insteek voor de bouwfase is het zo min mogelijk belasten van het onderliggende wegennet. Dit kan onder meer door het aanleggen van een bouwverkeer-route die zo veel mogelijk aantakt op grotere verkeersaders. Het is echter zo dat voor de realisatie van een dergelijke bouwroute bouwverkeer over onderliggend wegennet zal moeten rijden om de bouwroute aan te kunnen leggen. Over de mate van overlast en duur kan nu niets gezegd worden. Daar moet nog afstemming over plaatsvinden met de aannemer.

TERBREGSEVELD

Nr.		Deels gehono-reerd door	Mee-genomen in	Wat is wel of niet verwerkt
	Gedeeltelijke overkapping en luifels			
23	Werk als 2e variant een gedeeltelijke overkapping uit (als een gehele, glazen overkapping niet mogelijk blijkt).	RWS	TB	Rijkswaterstaat heeft de mogelijkheden van gedeeltelijke overkapping in de vorm van horizontale schermen in de tunnelbak nader bezien. Dit met het oog op de verbetering van de kwaliteit van de landschappelijke inpassing. Belangrijk hierbij is het behoud van het profiel van de Rotte. Gebleken is dat om de vereiste mate van geluidafscherming te bereiken een zware en daardoor ook relatief dure constructie nodig is. Daarnaast heeft de verschuiving van de tunnelmond op basis van de afspraken uit de Inpassingsovereenkomst een substantiële verbetering van de landschappelijke inpassing ten opzichte van eerdere plannen (uit het Ontwerptracébesluit) tot gevolg. Bij de uitwerking van vormgeving van de schermen wordt geprobeerd de kwaliteit van het Rotteprofiel ter hoogte van de tunnel verder te verbeteren. Daarom wordt afgezien van toepassing van horizontale schermen.
	Tunnelmond			
24	Scherm de tunnelmond visueel af en pas de tunnelmond volledig groen in.	RWS en regio	TB en nadere uitwerking regio	Bij de bestuurlijke afspraak over de nieuwe ligging van de tunnelmond en ook de uitwerking van de vormgeving van de schermen staat het behoud van het Rotteprofiel voorop. Een volledig groene afscherming van de tunnelmond zou daar afbreuk aan doen. Bij de uitwerking van inpassing verderop in het Terbregseveld en bij de herinrichting van dit gebied staat de groene afscherming van de weg ten opzichte van de aanliggende wijken Terbregge en Ommoord centraal.
	Inrichting Terbregseveld			
25	Maak een fietsverbinding vanaf Metrostation Binnenhof naar de Ommoord-zijde van het Terbregseveld, met een brug over de bestaande watergang ten westen van Ommoord.	Regio	Nadere uitwerking regio	De gemeente Rotterdam neemt deze wens mee in de verdere uitwerking van de uitgangspunten voor het Terbregseveld naar een visie. De suggestie past in de gemeentelijke wens om de bereikbaarheid van het Terbregseveld vanuit de wijken te vergroten.
26	Ecologie: creëer rustplekken voor soorten.	Regio	Nadere uitwerking regio	Bestaande ecologische verbindingen zullen door Rijkswaterstaat worden hersteld. Nieuwe ecologische verbindingen en mogelijk rustplekken zullen door de regio ingebracht worden en worden afgestemd met Rijkswaterstaat. Vooralsnog is er geen toereikende ecologische uitwerking vanuit de regio voorhanden om in detail af te stemmen.
27	Verbind de 2 delen van het Terbregseveld ecologisch. Het gaat hier dus om verbinding van Ommoordzijde, over de rijksweg naar de Terbregge-zijde.	Regio	Nadere regionale uitwerking	Bij de uitwerking va de invulling van het Terbregseveld zullen deze onderwerpen betrokken worden.

28	Leg natuurlijke oevers aan bij de bestaande en nieuwe watergangen.	RWS en regio	TB en nadere uitwerking regio	Bij de uitwerking va de invulling van het Terbregseveld zullen deze onderwerpen betrokken worden.
29	Ook aan de Ommoord-zijde wordt een plas of drasgebied geadviseerd, hierbij wordt Ommoordseveld als voorbeeld genoemd.	Regio	Nadere regionale uitwerking	Bij de uitwerking va de invulling van het Terbregseveld zullen deze onderwerpen betrokken worden.
30	Bewoners geven aan een rol te willen vervullen in de ecologische invulling van het gebied ten zuidwesten van de A13/A16.	Regio	Nadere uitwerking regio	Bij de uitwerking va de invulling van het Terbregseveld zullen deze onderwerpen betrokken worden.
31	De fietsverbinding vanuit Ommoord: leg het fietspad aan de kant van de dijk en benadruk die met een watergang.	Regio	Nadere uitwerking regio	De gemeente Rotterdam neemt deze wens mee in de verdere uitwerking van de uitgangspunten voor het Terbregseveld naar een visie. De suggestie past in de gemeentelijke wens om de bereikbaarheid van het Terbregseveld vanuit de wijken te vergroten.
	Viaduct Rooseveltweg			
32	Onderzoek zo veel mogelijk de beperking van geluidhinder door verkeer in het viaduct Rooseveltweg en tref maatregelen om geluidoverlast tegen te gaan.	RWS en regio	Overleg-traject	Rijkswaterstaat zal de onderdoorgang sociaal veilig maken en ervoor zorgen dat het viaduct voldoende breed is om te voldoen aan de wens van de gemeente om het wegprofiel, zoals dat ten oosten van het viaduct is, door te trekken. De gemeente zal nagaan of extra geluidwerende maatregelen wenselijk zijn.
	Spoorviaduct Terbregseweg			
33	Bekijk en ontwerp in samenhang de verkeerssituatie op de Terbregseweg en zorg voor een bordje voor de hoogte van het spoorviaduct.	Regio	Regionale afweging	De gemeente Rotterdam weegt af of de gewenste bebording geplaatst zal worden. Rijkswaterstaat zal zorg dragen voor bebording met hoogte-aanduiding langs de rijksinfra. Een nieuw ontwerp voor de onderliggende infrastructuur zal niet worden gemaakt, omdat de doorstroming toereikend is (volgens modelberekeningen van de gemeente) en incidenten met vrachtverkeer dat onder het spoorviaduct klem komt te zitten, niet vaak voorkomen.
	Terbregseplein			
34	Houd bij de inrichting van het gebied onder het Terbregseplein rekening met een ecologische verbinding en een langzaam-verkeerverbinding. Zorg er verder voor dat de inrichting past bij de uitstraling van het omliggende gebied.	Regio	Nadere uitwerking regio	In de gemeentelijke uitgangspunten zijn ter plaatse zowel een nieuwe LV-verbinding als een nieuwe ecologische verbinding geprojecteerd. De gemeente zal hier verdere uitwerking aan geven. Rijkswaterstaat zal met de inrichting van het gebied bij en onder het Terbregseplein rekening houden met de uitstraling van het omliggende gebied.
	Overige aandachtspunten			
35	Breng beplanting zo vroeg mogelijk aan.	RWS en regio	Realisatie-fase: beplan-tingsplan	Rijkswaterstaat en de regio zullen afstemmen over het type beplanting en het beplantingsplan. Daarbij zal ook het moment waarop beplanting wordt aangebracht besproken worden, in overleg met de aannemer.
36	Voorkom wegbelasting in de wijken door aan- en afvoer van materialen (bij de aanleg van de weg).	RWS	Realisatie-fase	De insteek voor de bouwfase is het zo min mogelijk belasten van het onderliggende wegennet. Dit kan onder meer door het aanleggen van een bouwverkeerroute die zo veel mogelijk aantakt op grotere verkeersaders. Het is echter zo dat voor de realisatie van dergelijke bouwroutes bouwverkeer over schakels van het onderliggende wegennet zal moeten rijden om de bouwroutes aan te kunnen leggen. Over de mate van overlast en duur kan nu niets gezegd worden. Daar moet nog afstemming over plaatsvinden met de aannemer.
37	Kies een werkroute die aantakt op de N470 /N209.	RWS	Realisatie-fase	Dit voorstel zal met de aannemer worden besproken bij afstemming over een bouwverkeerroute.

38	Stem de afscherming van de weg af op de bestaande afscherming van de A20 en de A16 (zorg voor beeld- en geluidreductie).	RWS	TB	De geluidschermen langs het tracé waar deze aansluit op het Terbregseplein, worden dubbelzijdig begroeid uitgevoerd. Een van deze schermen sluit aan op het bestaande scherm langs de A20 (noordoostzijde).
39	Denk na over de ontwikkeling van de rand van het gebied (Terbregsehof en Veenweg).	Regio	Regionale afweging	De gemeente Rotterdam heeft vooralsnog geen plannen om het gebied bij het Terbregsehof en de Veenweg verder te ontwikkelen.
40	Combineer de versterking van de Rottekade met de aanleg van het aquaduct.	RWS	Realisatie-fase	Rijkswaterstaat zal met de aannemer de meest geschikte aanpak bespreken voor de aanleg van de A16 Rotterdam, ook voor het tracédeel dat onder de Rotte door gaat. Daarbij zal de stabiliteit van de Rotte en de kades voorop staan. Vooruitlopend op het gesprek met de aannemer overlegt Rijkswaterstaat met de gemeenten en het hoogheemraadschap over de eisen die leiden tot het handhaven van de stabiliteit van de Rottekade. Over de exacte aanpak kan op dit moment niets gezegd worden.

Niet gehonoreerde wensen

MIDDEN

Nr.		Afgewezen door	Toelichting
	Aansluiting Oude Bovendijk		
1	Onderzoek de mogelijkheid om de oversteek te beperken voor fietsers en voetgangers.	RWS	Na onderzoek is dit alternatief afgevallen. De alternatieve route moet geschikt zijn voor alle verkeer, waaronder landbouwverkeer en zwaar vrachtverkeer. Daarom is ervoor gezord dat de Verlegde Oude Bovendijk en de onderdoorgang bij de N471 daaraan voldoen. Een alternatieve route voor het zware verkeer via de Rodenrijseweg, de Laan van Koot en de N471 zou tot ernstige overlast (geluid en trillingen) voor de bewoners aan deze route leiden.
	Knooppunt N471/rijksweg A16 Rotterdam		
2	Onderzoek het alternatief van Bewonersgroep Rodenrijs West en neem dit over als blijkt dat het alternatief beter is (bijvoorbeeld a;s het Saldo Nul meer benaderd).	RWS en regio	Bij de start van de gebiedstafels is aangegeven dat de kaders waarbinnen meegedacht kan worden, strikt zijn (namelijk de grenzen van het Standpunt van mei 2013), en dat alle ingebrachte ideeën getoetst zullen worden op onder meer kosten en uitvoeringsmogelijkheden. De door de bewonersgroep Rodenrijs West ingebrachte variant voor verlaging van de kruising met de N471 paste niet binnen de scope (kaders) van het Standpunt. Volgens de Code Maatschappelijk Participatie was dit reden genoeg om deze variant niet nader in beschouwing te nemen. In dit geval is de bewonersvariant toch nader onder verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat bestudeerd. Er is grote waardering voor de betrokkenheid en inspanningen van de bewonersgroep en de wijze waarop de bewonersgroep haar variant heeft uitgewerkt. Uit genoemde studie is echter gebleken dat, naast andere nadelen, de variant van de bewoners circa € 36 miljoen duurder is dan de variant uit het Standpunt. Voor de door de bewonersgroep gewenste vermindering van het geluid waren goedkopere maatregelen denkbaar. Om deze redenen is deze variant niet verder meegenomen bij de uitwerking van het Ontwerptracébesluit. De gemeenteraden hebben zich in oktober 2015 uitgesproken over het voorgestelde pakket aan bovenwettelijke geluidmaatregelen en andere inpassingsmaatregelen. Dit heeft eind oktober 2015 geleid tot ondertekening van de zogeheten Inpassingsovereenkomst tussen de minister en de regionale bestuurders. Als gevolg hiervan zijn bovenwettelijke geluidschermen en een aantal andere inpassingmaatregelen nu in het Tracébesluit opgenomen. Voor de kruising met de N471 betekent dit dat op de rijksweg extra stil asfalt wordt aangelegd en de wettelijke geluidschermen ten opzichte van die in het Ontwerptracébesluit zijn verhoogd.

	Ontsluiting bedrijventerrein Schiebroek		
3	Verplaats bedrijventerrein Schiebroek naar een andere locatie.	Regio	Dit is geen optie voor de regio. Er is bovendien geïnvesteerd in de revitalisering van het bedrijventerrein.
4	Leg de ontsluiting van het bedrijventerrein binnen de geluidwallen. Voorkom extra geluidsoverlast door ook geluidsschermen binnen het wegprofiel op te nemen.	Regio	De ontsluitingsweg van het bedrijventerrein komt buiten de geluidwal te liggen. De weg neemt zo de minste ruimte in beslag en het is de beste oplossing tegen geluidoverlast.
	Recreaduct		
5	Maak een recreaduct met een minimale breedte van 60 meter.	Regio	In de Inpassingsovereenkomst is de breedte van het recreaduct bepaald op 16 meter.
	AVO-knoop		
6	Onderzoek het alternatief van de bewoners van de Lamsrustlaan (verdieptere ligging). Betrek daarbij ook de wens vanuit het Schiebroekse Park om een verdiepte ligging zo ver mogelijk in westelijke richting door te trekken. Neem dit over als dit alternatief beter is.	RWS	Een verdiepte ligging brengt hoge kosten met zich mee (circa € 60 miljoen), blijkt uit onderzoek in opdracht van Rijkswaterstaat. Met geluidwallen en -schermen kan bovendien een zelfde geluidreductie worden bereikt. Ook een beperkte verlaging van de wegligging tegen lage kosten blijkt niet mogelijk, vanwege eisen die gesteld worden aan de hoogteligging van de weg ten opzichte van het grondwaterpeil.
	Algemene suggesties		
7	Rijkswaterstaat en de regio moeten minstens € 100 miljoen extra uittrekken voor extra inpassingsmaatregelen.	RWS en regio	De genoemde middelen zijn niet beschikbaar.
8	Verlaag de maximumsnelheid naar 80 km/u.	RWS	In het Standpunt van de minister is de maximumsnelheid bepaald op 100 km/u. Dit was een uitgangspunt voor de uitwerking van het Ontwerptracébesluit.
9	Vereenvoudig de bezwaarprocedure.	RWS	Op het Ontwerptracébesluit kon een zienswijze worden ingediend. Indieners van zienswijzen kunnen na publicatie van het Tracébesluit gedurende 6 weken in beroep gaan bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Om de bezwaarprocedure te vereenvoudigen is aanpassing van de geldende wetgeving noodzakelijk.

LAGE BERSGE BOS

Nr.		Afgewezen door	Toelichting
	Routes		
10	Onderzoek de optie om de weg en landtunnel 1 meter hoger aan te leggen, zodat er een fiets- en voetgangerstunnel onder de weg door aangelegd kan worden.	RWS en regio	Deze wens wordt niet gehonoreerd vanwege de hoge kosten, de hogere ligging van de landtunnel en daarmee de lastigere oversteek en de sociale veiligheid. (Bij het betreden van de fietstunnel zou de uitgang niet zichtbaar zijn vanwege de daling en stijging om onder de landtunnel door te komen.)
11	Laat mountainbikes kriskras door het bos fietsen en niet alleen op speciaal daarvoor bestemde paden.	Regio	Mountainbikers mogen vanwege de veiligheid niet kriskras door het park fietsen, maar alleen op fietspaden.

	Karakter bosgebied, beplanting en open ruimten		
12	Ontwerp een glooiend landschap met variatie, waarbij de lijn van de tunnel niet meer zichtbaar is.	RWS	Doordat de tunnel nu half verdiept wordt aangelegd (circa 4 meter boven het maaiveld), is het ruimtebeslag minder groot en kunnen delen met bomen en beplanting worden gespaard. Een glooiend landschap zou meer grond en daarmee extra druk op tunnelconstructie met zich meebrengen. Dit is onwenselijk vanwege de hogere kosten voor het toereikend verstevigen van de landtunnel.
	Water en molenrestanten		
13	Onderzoek of de G4-molenstomp in de toekomst een openbare functie (of andere gebruiksbestemming) kan krijgen.	Regio	De G4 is een woonlocatie en zal dit in de toekomst ook blijven.
14	Breng de vier molenstompen als accent terug in het landschap (bijvoorbeeld door ze vrij te graven en een status te geven).	Regio	Dit brengt te hoge kosten met zich mee en conflicteert met andere, meer prioritaire, inpassingswensen.
	Overige aanbevelingen		
15	Het tracé loopt vlak langs de molenstomp G4. De G4-molenstomp is een rijksmonument. Onderzoek of het tracé verlegd kan worden zodat de weg verder van de molenstomp komt te liggen.	RWS	Het tracé kan niet verschoven worden. Het zou onwenselijke technische gevolgen geven voor aantakkende tracédelen. Het project zou daarnaast ook duurder worden, wat onwenselijk is.

Nr. TERBREGSEVELD

Nr.		Afgewezen door	Toelichting
	Glazen overkapping		
16	Onderzoek of een glazen overkapping mogelijk is. Kom met een heldere onderbouwing wat volgens de huidige wetgeving wel en niet haalbaar en toegestaan is. Daar waar er wel mogelijkheden zijn voor een glazen overkapping is het verzoek om aan te geven wat nodig is voor de realisatie daarvan.	RWS en regio	Onderzoek naar de haalbaarheid van een glazen overkapping is in opdracht van Rijkswaterstaat gepleegd. Een glazen overkapping wordt niet als alternatief gezien om wettelijke en kostengerelateerde redenen. De uitkomsten en onderbouwing zijn gedeeld met regionale partners en omwonenden.
	Invoegers vanaf A20		
17	Onderzoek de variant met aparte stroken waarbij geen invoegende bewegingen vanaf A20 naar A16 nodig zijn.	RWS	Op grond van de projectscope (de opdracht van de minister) dient bij het ruimtebeslag van de rijksweg rekening te worden gehouden met een ruimtereservering voor een 3e strook per rijrichting die in de toekomst kan worden benut. Het direct in gebruik nemen van een extra 3e rijstrook vanaf de Hoofweg die doorgezet wordt in de tunnel, is in strijd met de projectscope en is om die reden afgewezen.

Meer informatie

Op verschillende websites is informatie in te winnen over de A16 Rotterdam en specifieke onderwerpen:

www.rijkswaterstaat.nl
algemene website van Rijkswaterstaat

www.a16rotterdam.nl
projectwebsite over A16 Rotterdam

www.platformparticipatie.nl
documenten Ontwerptracebesluit A16 Rotterdam

www.infomil.nl
informatie over luchtkwaliteit

www.heerlijkbuiten.nl
plannen herinrichting Lage Bergse Bos

www.rotterdam.nl
gemeentelijke plannen en politieke besluitvorming

www.lansingerland.nl
gemeentelijke plannen en politieke besluitvorming

www.vanrottetotschie.nl
regionale plannen voor aangrenzende gebieden A16 Rotterdam

www.mrdh.nl
website van Metropoolregio Den Haag Rotterdam

U kunt e-mailen naar:
A16rotterdam@rws.nl

U kunt met vragen bellen via de gratis informatielijn van Rijkswaterstaat: 0800-8002.

Dit is een uitgave van

Rijkswaterstaat

www.rijkswaterstaat.nl
0800 - 8002

mei 2016 | DZH0516CK072